

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้การแข่งขันในธุรกิจธนาคารพาณิชย์ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งการบริการเป็นหัวใจสำคัญมากสำหรับธุรกิจนี้ ธนาคารจึงพยายามที่จะใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจ ความประทับใจให้กับลูกค้าไม่ว่าจะเป็นด้านการบริการของบุคลากร การเสนอบริการด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการด้วยความรวดเร็วและถูกต้องส่งผลให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำอีกเป็นต้น ดังนั้นจากการแข่งขันดังกล่าว ทำให้ลูกค้ามีโอกาสเลือกที่จะใช้บริการกับธนาคารพาณิชย์ที่สามารถตอบสนองความต้องการให้กับเขาได้มากที่สุด

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นธนาคารพาณิชย์ที่ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2487 ปัจจุบันด้วยเงินทุนจดทะเบียนและหลักทรัพย์จำนวน 1,247,956,378,801.18 บาท (หนึ่งล้านสองแสนสี่หมื่นเจ็ดพันเก้าร้อยห้าสิบล้านสามแสนเจ็ดหมื่นแปดพันแปดร้อยหนึ่งบาทสิบแปดสตางค์) (ข้อมูลจากธนาคารกรุงเทพ ประจำวันที่ 30 เดือนพฤศจิกายน 2543) ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 50 ปีที่ผ่านมาธนาคารได้มีการระดม เงินฝากในทุกๆ ด้านรวมทั้งวงเงินการปล่อยสินเชื่อ และมีสาขามากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ จึงมีลูกค้าใช้บริการจำนวนมากว่าธนาคารอื่นๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาธนาคารได้คิดค้นเลือกสรร และพัฒนาบริการใหม่ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างแรงจูงใจต่อลูกค้าทั้งทางด้านเงินฝาก ด้านสินเชื่อ ด้านต่างประเทศและบริการเสริมต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะทางด้านบริการของบุคลากรและเทคโนโลยีต่างๆ เช่น เครื่องบริการเงินด่วนอัตโนมัติ เครื่องบริการสอบถามยอดเงินอัตโนมัติ เครื่องฝากเงินอัตโนมัติ เครื่องรับฝากเช็ค เป็นต้น การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพในด้านต่างๆ ของธนาคาร นอกจากเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าเพื่อรักษาลูกค้าในปัจจุบันไว้ ยังเป็นการสร้างลูกค้าใหม่ โดยพยายามให้ลูกค้าเห็นถึงความพยายามในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) เพื่อมอบสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่ลูกค้าให้สมกับปรัชญาหรือคำขวัญของธนาคารที่ว่า “เพื่อนคู่คิด มิตรคู่บ้าน”

อย่างไรก็ตามจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของไทยเมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 กระทบถึงปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินของไทยโดยตรงรวมทั้งธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นธนาคารจึงมีนโยบายเพิ่มรายได้โดยหาจากสิ่งที่เป็นบริการเสริมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าธรรมเนียมจากบริการเครื่องเอทีเอ็ม (Automatic Teller Machine) ที่ได้นำมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2527 ซึ่งเป็นบริการอิเล็กทรอนิกส์ที่อำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่ลูกค้า

สามารถใช้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยผู้ให้บริการต้องมีบัตรเอทีเอ็ม (ATM Card) ในการใช้บริการ

สำหรับบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกรุงเทพฯ จำกัด (มหาชน) นั้น ลูกค้าสามารถเลือกใช้บริการจากบัตรได้หลากหลายกรณีตามความต้องการ อาทิ เช่น

1. การถอนเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็มได้ตลอด 24 ชั่วโมงทั่วประเทศ
2. การถอนเงินผ่านเครื่องเอทีเอ็มในต่างประเทศที่ร่วมมือกันในเครือ Plus และ Visa Electron สำหรับบัตรบัวหลวงพรีเมียร์และบัตรบีเฟสดี
3. การฝากเงินเข้าบัญชีผ่านเครื่องเอทีเอ็ม
4. การโอนเงินระหว่างบัญชีของผู้ถือบัตรเอทีเอ็มผ่านเครื่องเอทีเอ็ม
5. การโอนเงินไปให้บุคคลที่สามภายในธนาคารเดียวกันผ่านเครื่องเอทีเอ็ม
6. การโอนเงินระหว่างธนาคารผ่านเครื่องเอทีเอ็มที่ให้บริการร่วมกันได้แก่ ธนาคารกรุงไทย, ธนาคารกสิกรไทย, ธนาคารไทยพาณิชย์, ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารทหารไทย
7. การจับจ่ายซื้อสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายบัวหลวงเดบิต และ Visa Electron ผ่านบัตรเอทีเอ็ม
8. การชำระค่าบริการด้านต่างๆ เช่นค่าโทรศัพท์มือถือ
9. การใช้บริการบัวหลวงโฟนเพื่อสอบถามยอดเงินคงเหลือในบัญชี ขอสำเนา (Statement)

บัตรเอทีเอ็มที่ให้บริการมี 4 ประเภทคือ

บัตรบัวหลวงเอทีเอ็ม, บัตรบัวหลวงพรีเมียร์, บัตรเอทีเอ็มท่องเที่ยว และบัตรบีเฟสดี

อัตราค่าธรรมเนียมและค่าบริการเอทีเอ็ม

1. บัตรบัวหลวงเอทีเอ็ม

1.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	50 บาท
1.2 ค่าธรรมเนียมการทำบัตรใหม่ในกรณีที่บัตรเดิมหายหรือชำรุดทุกกรณี	50 บาท
1.3 กรณีที่บัตรเดิมเสื่อมสภาพโดยบัตรไม่มีสภาพชำรุดเช่น แตกหัก โค้ง งอ แต่ไม่สามารถใช้เครื่อง เอทีเอ็มได้	ให้ออกบัตรใหม่โดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
1.4 ค่าธรรมเนียมรายปี	100บาท
(เก็บครั้งแรกพร้อมกับค่าทำบัตรครั้งต่อไปเก็บเมื่อครบ 1 ปี)	
1.5 ค่าธรรมเนียมการถอนเงินและโอนเงินบริการเอทีเอ็ม	
- ถอนข้ามจังหวัด	รายการละ 10 บาท
- ถอนข้ามธนาคารในต่างจังหวัด	รายการละ 20 บาท

- โอนเงินไปยังบุคคลที่ 3 ข้ามจังหวัด	รายการละ 10 บาท บวกหมื่นละ	10 บาท
	ต่ำสุด	20 บาท

2. บัตรบัวหลวงพรีเมียร์

2.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า		100 บาท
2.2 ค่าธรรมเนียมการทำบัตรใหม่ในกรณีที่บัตรเดิมหายหรือชำรุดทุกกรณี		100 บาท
2.3 กรณีที่บัตรเดิมเสื่อมสภาพโดยบัตรไม่มีสภาพชำรุดเช่น แตกหัก โค้ง งอ และไม่สามารถใช้กับเครื่องเอทีเอ็มได้		ไม่คิดค่าธรรมเนียม
2.4 ค่าธรรมเนียมรายปี		150 บาท
(เก็บครั้งแรกพร้อมกับค่าทำบัตรครั้งต่อไปเก็บเมื่อครบ 1 ปี)		
2.5 ค่าธรรมเนียมการถอนเงินและ โอนเงินในประเทศ		เท่ากับบัตรบัวหลวงเอทีเอ็ม
2.6 ค่าธรรมเนียมการถอนเงินในต่างประเทศ		75 บาท/รายการ
2.7 ค่าธรรมเนียมสั่งซื้อกองทุนเปิดผ่านเครื่องเอทีเอ็มข้ามจังหวัด		10 บาท/รายการ

3. บัตรเอทีเอ็มท่องเที่ยว

3.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า		150 บาท
3.2 ค่าธรรมเนียมรายปี		200 บาท
การใช้บริการเอทีเอ็มของธนาคารอื่น (National Pool) ผู้ถือบัตรเอทีเอ็มของธนาคารอื่น โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายได้เดือนละ 4 ครั้ง หากเกิน ธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมการใช้เครื่องต่างธนาคาร จากผู้ถือบัตร (ครั้งละ 3 บาท หักเงินจากบัญชีผู้ถือบัตร พร้อมกับการทำรายการ)		
ค่าบริการ โอนเงินระหว่างธนาคารผ่านเครื่องเอทีเอ็มธนาคารที่ร่วมให้บริการธนาคาร กรุงเทพฯ, กสิกรไทย, กรุงไทย, ไทยพาณิชย์, กรุงศรีอยุธยาและทหารไทย จำนวนเงินโอนต่อครั้งสูงสุด 20,000 บาท		

จำนวนเงินโอนต่อวันขึ้นอยู่กับสิทธิในแต่ละบัตรเอทีเอ็ม (รายการละ 35 บาท ไม่มีค่าธรรมเนียมการใช้ ข้ามเขตหรือค่าธรรมเนียมการใช้ข้ามธนาคาร)

4. บัตรบีเฟิสต์

4.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า		100 บาท
4.2 ค่าธรรมเนียมการทำบัตรใหม่กรณีบัตรเดิมหายและชำรุด		100 บาท
4.3 กรณีที่บัตรเดิมเสื่อมสภาพโดยบัตรไม่มีสภาพชำรุด เช่น แตกหัก โค้ง งอ และไม่สามารถใช้กับเครื่องเอทีเอ็มได้		ไม่คิดค่าธรรมเนียม
4.4 ค่าธรรมเนียมรายปี		200 บาท
(เก็บครั้งแรกพร้อมกับค่าทำบัตรครั้งต่อไปเก็บเมื่อครบ 1 ปี)		

เมื่อธนาคารได้สังเกตเห็นประโยชน์ดังกล่าว จึงได้จัดทำระบบบริการเอทีเอ็มขึ้นมา โดยธนาคาร มีศูนย์คอมพิวเตอร์และหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อเข้าสู่ระบบบริการเอทีเอ็มในจังหวัดต่างๆ จำนวน 24 ศูนย์และในปี พ.ศ.2541 ได้นำการโอนเงิน การซื้อสินค้าผ่านบัตรเอทีเอ็ม และบริการ บัญชีฝากเงินมาให้บริการแก่ลูกค้าทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าในการใช้บริการต่างๆ ด้วยตนเอง ผ่านทางโทรศัพท์ โดยไม่จำเป็นต้องมาใช้บริการที่ธนาคาร เพียงใช้โทรศัพท์แบบกดปุ่มติดต่อกับระบบคอมพิวเตอร์อัตโนมัติของธนาคาร เพื่อทำการด้วยตนเองและรับฟังคำแนะนำ ทำตามขั้นตอนจากเสียงพูดในโทรศัพท์และถ้าใช้บริการบัญชีฝากเงินผ่านทางโทรสาร (Fax) สามารถส่งพิมพ์สำเนาได้ทันที ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกสบายแก่ลูกค้าและให้ลูกค้าได้รับประโยชน์สูงสุด

ข้อเปรียบเทียบคุณสมบัติของบัตรเอทีเอ็มทั้ง 4 ประเภท คือ

คุณสมบัติของบัตรเอทีเอ็มของทั้ง 4 ประเภทในด้านความเหมือน

1. สามารถใช้ถอนเงินสดจากเครื่องเอทีเอ็มภายในประเทศได้ตลอด 24 ชั่วโมง
2. สามารถใช้จับจ่ายซื้อสินค้าและบริการที่มีเครื่องหมายบัญชีฝากเงิน
3. สามารถโอนเงินระหว่างบัญชี, โอนเงินไปให้บุคคลที่สามภายในธนาคารเดียวกันและต่างธนาคารผ่านเครื่องเอทีเอ็ม
4. สามารถชำระค่าบริการต่างๆ ผ่านเครื่องเอทีเอ็ม
5. สามารถฝากเงินเข้าบัญชีผ่านเครื่องเอทีเอ็ม
6. สามารถใช้บริการบัญชีฝากเงิน

คุณสมบัติของบัตรเอทีเอ็มของทั้ง 4 ประเภทในด้านความแตกต่าง

1. อัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้าและรายปีแตกต่างกัน
2. วงเงินในการถอนเงินสดแตกต่างกันคือ
  - 1.1 บัตรบัญชีฝากเงินเอทีเอ็มถอนได้ไม่เกินวันละ 20,000 บาท/วัน
  - 1.2 บัตรบัญชีฝากเงินเอทีเอ็มถอนได้ไม่เกินวันละ 40,000 บาท/วัน
  - 1.3 บัตรบัญชีฝากเงินเอทีเอ็มถอนได้ไม่เกินวันละ 150,000 บาท/วัน
3. บัตรบัญชีฝากเงินเอทีเอ็มและบัตรบัญชีฝากเงินสามารถนำไปใช้ถอนเงินต่างประเทศได้ในเครือข่าย

ของ Plus และ Visa Electron ตามวงเงินของแต่ละบัตร

ผู้ที่ขอใช้บริการบัตรเอทีเอ็มนั้นจะต้องทำการเปิดบัญชีไว้กับธนาคาร โดยสามารถเลือกเปิดบัญชีประเภทใดประเภทหนึ่งจาก

- บัญชีสะสมทรัพย์ (Saving Account)
- บัญชีกระแสรายวัน (Current Account)

โดยบัญชีสะสมทรัพย์ต้องเปิดบัญชีครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 100 บาท และบัญชีกระแสรายวันต้องเปิดบัญชีครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 10,000 บาท

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้มีผู้ใช้บริการบัตรเอทีเอ็ม ของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 99,044 บัตร จากจำนวนบัญชีเงินฝากประเภทสะสมทรัพย์และกระแสรายวันจำนวนทั้งหมดประมาณ 161,360 ราย (ข้อมูลจากสมุดบัญชี ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ทุกสาขาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, 2543) มีผู้ใช้บริการบัตรเอทีเอ็มเป็นจำนวนมาก และทางธนาคารพยายามที่จะขยายฐานลูกค้าเพิ่มปริมาณให้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ก็มีการแข่งขันการให้บริการลูกค้าต่อบริการนี้เหมือนกันเพื่อที่จะแบ่งสัดส่วนการตลาด (Market Share) ฉะนั้นเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการแก่ลูกค้าของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ผู้ศึกษาในฐานะบุคลากรของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการบัตรเอทีเอ็ม รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการใช้บริการ เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้ดังกล่าวไปเสนอแก่ผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการบริการในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจต่อความต้องการใช้บริการบัตรเอทีเอ็มให้มากยิ่งขึ้น และลูกค้าสามารถใช้บริการบัตรเอทีเอ็มให้เกิดประโยชน์และความพึงพอใจสูงสุดตามวัตถุประสงค์ของทางธนาคาร

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาของลูกค้าในการใช้บริการบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขการบริการเพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและมีการใช้บริการบัตรเอทีเอ็มแพร่หลายมากขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะศึกษาผู้เปิดบัญชีใช้บริการบัตรเอทีเอ็มของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 สาขา คือ

1. สาขาประตูเชียงใหม่
2. สาขาศรีนครพิงค์
3. สาขาท่าแพ
4. สาขาประตูช้างเผือก
5. สาขาสันป่าข่อย
6. สาขาถนนเมืองสมุทร
7. สาขาซอยช่วงสิงห์
8. สาขาถนนสุเทพ
9. สาขาภาคสวนแก้ว
10. สาขาถนนช้างคลาน

1.5 นิยามคำศัพท์

บัตรเอทีเอ็ม หมายถึง บัตรพลาสติกที่ออกโดยธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) มีขนาด 5.4 ซม. X 8.5 ซม. ด้านหลังมีแถบแม่เหล็กสำหรับบันทึกข้อมูลเพื่อใช้ในการรับบริการต่างๆ จากตู้เอทีเอ็ม และ/หรือชำระค่าสินค้าหรือบริการ โดยผ่านเครื่องรับชำระเงิน ณ จุดขาย (Point of Sale)

เครื่องเอทีเอ็ม หมายถึง เครื่องที่สามารถทำการ เบิก-ถอนเงินสด และโอนเงินระหว่างบัญชีโดยใช้บัตรเอทีเอ็มได้

ผู้ถือบัตรเอทีเอ็ม หมายถึง ผู้ใช้บริการบัตรเอทีเอ็มที่จะต้องทำการเปิดบัญชีเงินฝาก ประเภทสะสมทรัพย์ หรือกระแสรายวัน ประเภทใดประเภทหนึ่ง

บัญชีสะสมทรัพย์ หมายถึง บัญชีฝากเพื่อเรียกสำหรับลูกค้าในการใช้ถอนเงินและฝากเงินโดยธนาคารจะคิดดอกเบี้ยให้ทุกวัน

บัญชีกระแสรายวัน หมายถึง บัญชีที่ลูกค้านำฝากและถอนเงินโดยการใช้เช็คหรือบัตรเอทีเอ็ม โดยธนาคารไม่คำนวณดอกเบี้ยจ่ายให้